СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 253. ДЖЕРЗІ СІТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 30-го ЖОВТНЯ 1948. No. 253. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, OCTOBER 30, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen {4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ВОЄННЕ НАПРУЖЕННЯ НА ЦІЛУ ГЕНЕРАЦІЮ—ЗАПОВІДАЄ БРЕДЛІ

Шікаґо, 28 жовтня. — Хоч можливість війни зі Совєтським Союзом дає підставу до поважної застанови, то є більша правдоподібність, що Америка й Росія будуть жити в стані натуги впродовж цілої генерації або й довше — оце заява начальника генерального штабу армії, генерала Омара Н. Бредлія, складена в промові на зібранні Економічного Клюбу. Так, як треба двох противників, щоб була війна, так теж треба двох противників для втримання миру. Не зважаючи на добру віру американців, держави, які приготовляють змову, кплять собі зі свободи й переміняли хаос на свого союзника — продовжав генерал. Потім ще виявив він такі думки: „По дурному" думають люди, що війна буде короткотривала тому, що ми маємо нові роди зброї, або коли кажуть, „хай вже раз прийде війна". Коли два противники приготовані до війни, тоді ще є нагода для мира, а принаймні для відсунення війни, а завжди є надія, на порозуміння. Зогляду на такі можливості наша країна потребує далекосяжної постійної військової політики, яка не може змінятися за кожним шелестом паперів на схід від ріки Ельби. Ваґання у військових справах так само небезпечне як ваґання в закордонній політиці. Ліпше поставити одну дивізію війська для запобіження війни ніж виставити цілий тузин дивізій для боротьби у війні.

Обовязковий побір до війська назвав ген. Бредлі не мобілізацією для боротьби, а як частину наших змагань, щоб запобігти війні. Він теж опрокинув твердження противників теперішнього уряду, наче б то генерали опанували адміністрацію президента Трумана на те, щоб викликати війну, бо війна залежить від народу Злучених Держав та „від наших сусідів на схід від ріки Ельби".

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА ПЕРВІСНІ КОРДОНИ ДЕРЖАВИ ІЗРАЇЛЯ.

Підчас свого побуту на передвиборчій агітації в Ню Йорку в четвер президент Гері С. Труман виголосив 11 промов. В одній з них, у приявності 19,000 осіб у Медисон Сквер Ґарден, він заявив, що держава Ізраїля „повинна бути доволі простора, доволі вільна й доволі сильна, щоб виживити свій нарід і дати забезпеку". Він згадав теж, що Ізраїль повинен мати ці кордони, які були згадані в первіснім пляні Обєднаних Держав. Президент не згадував нічого, що секретар стейту Джордж К. Маршал заявився перед Обєднаними Державами за підтримку Ізраїля в межах, які начеркнув гр. Бернадотте.

З нагоди побуту президента в Ню Йорку вирушили на вулиці міста два мільйони людей, які витали його серед великих овацій. З Ню Йорку поїде Труман до Ст. Луїс і там закінчить свою кампанію.

ДЮЇ ЗАЯВИВСЯ ОДВЕРТО ЗА ПОШИРЕННЯ СУСПІЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

Бостон. — Губ. Тамес Е. Дюї, республиканський кандидат на президента, перший раз зайняв ясне становище в справі поширення суспільного забезпечення у своїй передвиборчій промові. Він зокрема згадав про потребу підвишки старечої пенсії, про підвишку мінімума платні від години, про допомогу при забезпеченні здоровя для бідніших людей і поширення суспільного забезпечення на таких робітників, які досі ще його не мають.

З Бостону їде Дюї до Ню Йорку, де для нього приготовляють велике прийняття республиканські організації.

КОРАБЕЛЬ ДЖ. БЛЕК ЗІ СКИТАЛЬНИКАМИ ПРИЇЗДИТЬ В СУБОТУ 30 ЖОВТНЯ

Ню Йорк. — У корабельних повідомленнях про рух кораблів, звідомляють нюйорські щоденники, що корабель Дженерал Блек з новими іміґрантами прибуде до причалу ч. 61 при Вест 21 вулиці над рікою Гусон у Ню Йорк в годині 1 зполудня в суботу 30 жовтня. Про приїзд нових іміґрантів повідомила влада телеграфічно їх свояків і ручителів, до яких вони їдуть. Урядовці міста й представники добродійних аґенцій, які займаються спроваджуванням іміґрантів готові до прийняття 813 нових американців. Судячи по іменах, серед іміґрантів є 200 українців.

УРЯД ВІДКИДАЄ ДОМАГАННЯ СОВЄТІВ ВИЯСНИТИ СВОЇ НАМІРИ ЯПОНІЇ.

Вашинґтон. — Совєтський амбасадор Александер С. Панюшкін зажадав, щоб Злучені Держави виявили, які пляни мають американські військові кола в Японії. Департамент стейту негайно відкинув таке домагання, яке містить в собі закид, наче б Америка обняла Японію у своїх воєнних плянах. У відповіди зазначив департамент стейту, що військовий командант ген. Доґлес МекАртур відбуває час від часу конференції з американськими офіцирами для вияснення щоденних справ.

ПРОТЕСТАНТСЬКІ ЦЕРКВИ ЗА ВІДТВЕРТУ ГРУ ЗІ СОВЄТАМИ.

Филаделфія. — „Повної й одвертої гри" зі Совєтською Росією зажадали представники протестантських деномінацій, які зібралися на річний зїзд Американської Ради Християнських Церков.

Ця Рада була створена в 1941 році, тому, що деякі деномінації не годяться на просовєтську політику Федеральної Ради Християнських Церков Америки.

РОБІТНИЧІ КОЛА ОЗЛОБЛЕНІ НА ЛУЇСА ЗА ЗГАДКУ ПРО ФРАНЦУЗЬКИХ МАЙНЕРІВ.

Вашинґтон.—Домагання інтервенції американськопо президента в французькім страйку шахтярів, висловлене Джаном Л. Луїсом, головою майнерської юнії, викликало обурення в американських робітничих колах.

М. Вільшина.

Листопад

Та ніч була така, така відмінна
Від ночей тих, що були перед нею —
Безмісячна, тривожна, безпромінна,
У таємниць загорнена киреєю —
Коли ж нарешті впав її серпанок,
То й світ був інший, як у кожній ранок.

Ще місто в сні, не відомо про нішо,
Як в брук жовнярські вдарили підкови,
Як сталь при боці брязнула зловіщо,
Як іспалахнули перші маки крови,
Як вартових змінили ми на башті
І наш прапор завісили на машті.

В долонях кріс, за поясом гранати
І мов два тигри під шеломом очі —
Оттак ішли ми ранок зустрічати,
Що мав прийти по тій безсонній ночі
І здійснити по довгих, довгих роках
Те, що батьки лишили в заповітах.

Мов буревій, мов буря дика, люта,
Що рве з корінням дуби і тополі,
Немов стріла до вистрілу напнута,
Так ми тоді зірвалися до волі,
І грянули, немов гірський водопад
В історію, а з нами — наш Листопад.

Від У. Г. А. до У. П. А.

(Фрагмент з кольорової фільмо-картини продукції артиста-маляра Івана Кучмака, що буде висвітлена під час Листопадового Свята, влаштованого Об'єднаним Комітетом Українських Організацій міста Ню Йорку. (Допис на стороні 3)

Листопадова Леґенда

Тридцять років в історії — це одне покоління. Тридцять років тому був історечний Перший Листопада. Для одних з нас — це реальні події; для інших між нами — це вже леґенда. Але для усіх нас і тих, що прийдуть після нас — це незабутній Великий Листопад.

Одні з нас, голови яких вже сивиною час присипав, пам'ятають його як сьогодні. Вони згадують ці дні золотогомонні, які, здається, щойно вчора райдугою Воскресення над рідною землею промайнули. Так, якби це тільки вчора над княжою землею вольні стяги знову лопотіли, воскресні дзвони піснь побідну грали, а листопадове сонце леґіонам борців шлях золотило.

Вони йшли, хлопці, як соколи. Матері і сестри їх благословенням випроваджали, а вони власними очима це велике чудо оглядали, на яке століттями покоління ждали та з вірою і надією на яке їхні діди з тріюмфом в очах на палях, в царських казаматах і в тайгах Сибіру конали. Велике чудо Першого Листопада тридцять років тому, що його трудом і боротьбою поколінь створено.

Здобутків Першого Листопада довелося знову боротьбою, кров'ю і життям захищати. Тоді вогнем небо горіло, залізним клекотом земля ревіла, а зритим гранатами сірим полем смерть ходила і як вітер листопадове листя з дерев, так вона героїв з лав борців зривала. Встоятись не було сили.

Опісля матері поміж ровами і дротяними засіками ходили та в сердечнім болю синів своїх шукали.

Ці, що за волю впали, безсмертний леґіон боротьби за неї створили. Ці, що в живих остались — нам їх леґенду передали.

Тридцять років пройшло. Могили героїв травою поросли, землю нові гранати зорали, річки свіжої крови протекли, прапори на вежах городів позмінялись, але леґенда Листопада не змінилась.

Сьогодні, як тридцять років тому, леґіон безсмертних прапор волі високо держить, а за ними все свіжі полки борців ідуть. За піднесений Першого Листопада прапор волі вже діди зі співом умірали і за ту саму ідею досі вже мільйони голови свої склали. До безсмертного леґіону Першого Листопада від тоді вже нових лицарів мільйони вступали і листопадову леґенду своєю кров'ю скріпили. Від преславної УГА до УПА, від Української Галицької Армії, військ Української Народної Республіки, лицарів з-під Крут і Базару, революціонерів з Української Військової Організації, Спілки Визволення України і Спілки Української Молоді, боєвиків ОУН, аж до героїчної Української Повстанської Армії, усі вони і з всієї землі української, як довга і широка вона, ідуть безупину і без вагання та за волю голови свої кладуть: „І не жаль їм жття молодого, що мов квіття буйне не доцвило. Бо — довго і марно жити — що з того? У борні за волю вмерти — як мило!" (Докінчення на стор. 3).

СТАЛІН ОБВИНУВАЧУЄ ЗАХІД В „ПІДПАЛЮВАННІ ВІЙНИ"; ЗАХ. СОЮЗНИКИ ДОКАЗУЮТЬ, ЩО СТАЛІН БРЕШЕ

Москва 29 жовтня (АП). — Диктатор Совєтського Союзу, Иосип Сталін, виступив вчора з обвинуваченням проти Злучених Держав Америки, Великої Британії і Франції, закидуючи їм, що вони не додержали двох договорів в справі Берліна, змагаючи до „підпалення нової війни". Даючи гостру відповідь на шість запитань редактора комуністичної „Правди", Сталін обвинувачував теж шістьох невтральних членів Ради Безпеки, які посередничали в совєтсько-західному спорі, що вони піддержують „політику агресії". У висновку Сталін твердив, що всі підпалювачі нової війни засуджені на „ганєбну поразку", бо „страхіття недавньої війни є ще занадто свіжі в пам'яті народів, як теж народні сили за миром є занадто сильні". Сталін заявив, мовляв в справі Берліна було досягнено два порозуміння, одне в Москві 30 серпня, а друге в Парижі під час недавніх неофіційних розмов з арґентинським міністром закордонних справ д-ром Брамуґлія, що виступав як предсідник Ради Безпеки. Обидва ці порозуміння — твердить Сталін — були знехтовані та анульовані урядами Злучених Держав і Британії. Це твердження було негайно і офіційно заперечене і назване „неправдивим", отже брехнею, представниками західних союзників і Ради Безпеки. Деякі спостерігачі вважають, що цим твердженням, в той спосіб оформленим для внутрішнього вжитку, Сталін хотів тільки натякнути, що порозуміння в справі Берліна є можливе та що совєтський Союз собі бажає. На тему Берліна Сталін твердив: „Як відомо, порозуміння досягнено в Москві 30 серпня між представниками СССР, ЗДА, Великої Британії і Франції відносно рівночасного застосування заходів для скасовання транспортових обмежень з одного боку та з другого для введення в Берліні німецької марки зі совєтської зони як єдиної валюти". Він в дальшому запевнив, що договір „не понижував нічийого престіжу", але західні союзники його не виконали, тільки передали справу Раді Безпеки, де „мають запевнену більшість." На запит, чи були дальші заходи для полагодження спору, Сталін відповів, що вже теж в останньому в Парижі арґентинський міністер закордонних справ д-р Брамуґлія „мав на руках проєкт договору", але представники Америки і Британії знову його знехтували. „В чому тоді діло?" — питався дальше репортер „Правди". Сталін відповів: „Діло в тому, що ті, які ведуть агресивну політику в Америці і Британії, не є заінтересовані в порозумінні та співпраці зі Совєтським Союзом. Вони бажають собі не порозуміння і співпраці а тільки говорення про порозуміння і співпрацю", щоби скинути вину на Совєтський Союз та виказати потребу нової війни. Наостанці Сталін ще особисто накинувся на Винстона Черчила, заповідаючи „сумний кінець" всім його „учням' в Англії й Америці.

ЗАХІДНІ ДЕРЖАВИ ЗАПЕРЕЧУЮТЬ ТВЕРДЖЕННЯ СТАЛІНА.

Париж, 29 жовтня. — Негайно після проголошення зложеної кореспондентові московської большевицької „Правди" заяви Сталіна про „заперечення" західними союзниками порозуміння зі Совєтами щодо наладнання Берлінського спору, представники Америки, Британії і Франції в О.Д. з цілою рішучістю заявили, що твердження Сталіна не відповідають правді, що не було жодного порозуміння „в останній хвилині" та що компромісова пропозиція шістьох невтральних членів Ради Безпеки була єдиною, на яку західні союзники погодилися, але проти якої зголосив своє вето совєтський представник. Арґентинський представник д-р Брамуґлія зі свого боку заявив, що в цій справі „ніколи не було жодної пропозиції резолюції, на яку погодилися б всі чотири великодержави".

ДЕПАРТАМЕНТ СТЕЙТУ ВІДКИДАЄ СТАЛІНОВІ ОБВИНУВАЧЕННЯ

Вашинґтон, 29 жовтня.—Негайно після появи в московській „Правді" інтерв'ю зі Сталіном, департамент стейту у Вашинґтоні видав коротку заяву, в якій рішучо заперечує видвигнені Сталіном обвинувачення. Речник департаменту стейту, М. Дж. МекДермот, заявив кореспондентам: „Я не коментуватиму цего (Сталінового) інтерв'ю, але я звертаю вашу увагу на Білий Папір, що є цілком вірним рекордом того, що сталося. Там все є. Ви всі це знаєте". „Білий Папір", як відомо, доказує недвозначно совєтський саботаж всіх мирових зусиль західних союзників в справі Берліна.

БЕВИН ПРО ЄДНІСТЬ ДЕМОКРАТІЙ ПРОТИ СОВЄТСЬКОЇ АҐРЕСІЇ.

Лондон, 29 жовтня. — Британський секретар закордонних справ, Ернест Бевин, заявив вчора, що вже недалекий той день, коли західні демократії будуть так об'єднані й такі сильні, що це не тільки унеможливить будьяку агресію зі Совєтського боку, але й саму загрозу такої напасті. Бевин не нав'язував до інтерв'ю Сталіна, але заявив, що солідарність західних демократій має виключно оборонні цілі.

ЧОРЧИЛ ВІРИТЬ В АТОМОВУ БОМБУ.

Лондон, 29 жовтня.— Власне тоді, як Сталін у своєму інтерв'ю накидується особисто на Винстона Чорчила, той заявив, що якби не таємниця атомової бомби у відповідальних американських руках, совєтські орди вже були б залили Европу. Він твердив, що партія не бере відповідальности за теперішній оборонний стан і силу Британії.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПАМ'ЯТІ ВЕЛИКИХ ПОДІЙ

Вшановуємо нині Перший Листопад з-перед 30 років, коли то у Львові, в дні 1 листопада 1918 року, проголошено державну незалежність Західної України. Доходить до нас водночас могутнє слово Четвертого Універсалу з 22 січня того ж року, яким заговорив Київ про незалежну Українську Народню Республіку. Нагадуємо собі нині теж акцію львівської Головної Руської Ради з-перед 100 років в обороні українських прав і „Голос перестороги" о. В. Подолинського з 1848 року, в якому доказується конечність прийняття концепції соборної, незалежної і суверенної української держави. Зокрема згадуємо нині революційний зрив українського народу з-перед 300 років, коли то Богдан Хмельницький, „Гетьман Війська Запорозького і всея Руси", творив Козацьку Державу як продовження Руси-України княжої доби.

Є отже про що згадувати, чим радіти і сумувати, є з чого витягати науку в часі, коли вся Україна в соборній неволі московської диктатури і тиранії.

Історія минулої й сучасної кривавої боротьби України за свою незалежність переконує, що й тепер не обійдеться без нового національного зриву до волі, що свободолюбним синам України знов прийдеться піднімати червону калину. Нині чи завтра знов понесеться по українських землях заклик, подібний до цього, що його читаємо в універсалі Богдана Хмельницького з 1648 р. — „Станьте сполно з нами у наступающему случаї воєнному" — а перед українським проводом, що покличе український нарід до нового революційного зриву, знов стоятимуть подібні політичні проблеми, що стояли перед українськими провідниками в роках 1648 і 1918.

Треба надіятись, що новий зрив уже потягне за собою мільйони борців та що стане до бою уся народня маса, так, як це було за Хмельниччини. Аби тільки знов не було політичних хитань, як за Хмельницького, отих пошуків за протекторами, що параліжували великі збройні успіхи, окуплювані кров'ю українського народу та геройством козацтва. Коби тільки маса свідомого українства, яка є нині поза Україною, виконала своє завдання і розголосила в світі завчасу різним народам і потугам слушність і законність цього, що було проголошене в Києві 22 січня 1919 року. Бо світові треба далі вияснятн, що визвольна боротьба, яка зачалась за Богдана Хмельницького й продовжувалась за Івана Мазепи, виявила себе в усій політичній повноті в 1918 році, коли проголошувано українську державну незалежність як у Києві, так і у Львові. Цю працю мусить виконати ця частина українського народу, що є на еміграції.

Шевченкове „Вставайте, кайдани порвіте" є і нині одиноким шляхом до справжнього визволення України, але це вже виконає український нарід на місці. Це доказують геройські діла Української Повстанчої Армії, яка далі бореться в найтяжчих обставинах. Створення українською еміграцією на чужині, в Европі, Української Національної Ради вказує, що є вже глибоке розуміння не тільки ваги збройної сили, але теж і об'єднання усіх українських сил для ведення політичної акції в чужих краінах і на міжнародному полі таким представництвом, що має моральне й законне право говорити за позбавлений свободи слова український нарід.

Згадуючи про цей великий поступ у здійснюванню визвольних змагань українського народу, хочемо ще при кінці спитати словами поета: „Що ж принесуть майбутнього роки?"

Відповімо теж словами поета: „. . . вмій відчути, як гряде нестримне, і жди." Та будь готов його зустрінути — додамо від себе.

Листопадові Роковини в Америці

Святкування Листопадових Роковин, побіч Шевченківських, належать в Америці до найбільш популярних українських національних імпрез. Вистачить переглянути листопадові видання наших газет з кожного року і можна переконатися, що як не кожна то більшість наших громад по своїм силам і спроможностям намагаються відзначити цю річницю державного відродження на західно-українських землях .

На це могло скластись багато причин. Одною з них є, можливо, факт, що головна маса нашої свідомої американсько-української громади походить сама, або через батьків якраз з цих українських територій; що між нами перебуває ще чимала кількість тих, що цей Листопад самі творили. Можливо теж, що власне Листопадова ідея тут найбільш оформлена, найбільш — так сказати б — конкретна. В кожному разі, Листопадове Свято у наших громадах вже глибоко закорінене і само собою зрозуміле, як кожне інше велике рокове свято. Воно теж побіч Шевченкових Роковин, найбільш вкорінене в пам'яті молодої генерації, бо навряд чи між тими молодими людьми, які беруть участь в громадському житті, є багато таких, які будьколи в своему житті, як кажуть, со страхом і трепетом не деклямували б на цьому святі незрозумілого їм тоді вірша, чи в будьякій іншій формі не брали б в ньому активної участи. Практично, власне на Листопадових і Шевченківських святах вони й виховалися на американсько-українських громадян.

При цьому треба ствердити, що Листопадові Свята у наших громадах аж ніяк не мають того регіонально-національного характеру, що могли б мати. Навпаки, Листопадові Свята тут стали символічним святкуванням ідеї української державности і соборности в їх найширшому і найповнішому розумінні. Конкретну подію 1-го листопада 1918 року тут використовується тільки точкою зачіпу, святкуючи при цьому і те, що сталося в Києві 22 січня 1918 і 1919 рр., те що сталося під Крутами і майже все те, що взагалі записане в історії України.

В дальшому, святкування Листопадових Роковин стали у нас цілком правильно не звичайною тільки згадкою того, що сталося, але краще пригадкою того, що ще повинно бути завершене. Це виразно виходить з цілої програми, з промов, деклямацій, пісень і т. п. З 1-го Листопада 1918 року у Львові залишився у наших святкуваннях український стрілець, зброю якого тепер скеровується на кожночасного ворога української волі і державности. Був поляк — в наших святкуваннях Листопадових Роковин український стрілець боровся проти поляка; був німець—він боровся проти німця; залишився московський большевик—він з таким самим завзяттям та героїзмом бореться тепер проти нього. В цьому то й головне значення цих святкувань. Святкується Листопадову Ідею, застосовану до кожночасних обставин та завжди до цілости України.

Продовж багатьох років — це ж уже тридцять — святкувань Листопадових Роковин виробилася не тільки їх традиція, але й з цим деякий шаблон в підготовці програм. Вони, звичайно, починаються американським гимном, опісля вступне слово, реферат та музично-вокальна програма, переплітана деклямаціями і вкінці український гимн. Це повторюється рік за роком і тому теж програми тратять свою атракційну силу, що необхідна для притягнення на імпрези головно молодої генерації. Довгі „спічі", в яких часом не тільки молоді, але й старші не багато розбираються, є радше відштовхуючою ніж притягаючою точкою. Теж „звичай" влаштовувати ці Свята вже сам по собі надає їм „звичайного" характеру. Тому теж необхідно обміркувати можливості відповідного „відсвіження" програм Листопадових Свят, щоби продовжити їх благородну традицію. Треба доконче змагати, щоби у виконанні програм як і їх підготовці заінтересувалася молодь, бо ж вона має цю традицію перебрати і продовжувати. Митрополитальний Комітет Молоді в Ню Йорку вже зробив в цьому напрямку важливий крок щодо Шевченківських святкувань. На наступний рік він вже теж заповів підготовку оригінального відзначення історичної річниці Козацької Держави, створюючи в цих святкуваннях вже окрему американсько - українську норму. Це дуже важливе, бо тільки в таких нових формах пощастить цю традицію продовжити.

З приїздом до цеї країни більшої кількости нових українських імігрантів, збільшуються теж наші можливості продовжування тих традицій. Але при влаштовуванні святкувань національних річниць завжди треба мати на увазі наші американські обставини і потреби та цілу масу нашого загалу. Це тим більше, що Америка сьогодні ще єдина країна, де ці традиції можна для України вільно зберегти.

Микола Чубатий.

„Корабель на волю"

При звуках американської військової орхестри всідали дня 21. жовтня ц. р. в пристані Бремен 813 переміщених осіб на „Шіп Ту Фрідом", який має привезти їх на вільну землю Вашингтона. „Статуя Свободи" привітає їх уже цеї неділі, як будуть в'їзджати до нюйорської пристані. Між тими переміщеними особами різних національностей буде теж і 200 українських скитальників, як повідомив нас адв. Роман Смук, представник ЗУАДКомітету, що брав офіційну участь в церемонії, влаштованій в Бремен з приводу відїзду з Німеччини до Америки першого транспорту переміщених осіб з квоти 205,000, ухваленої конгресом.

Коштувало це великих і довгих трудів багатьох американських гуманітарних і поступових організацій, як і визначних осіб, щоб Злучені Держави рішились дати приют більшій скількості переміщених осіб в Европі, як нещасним жертвам сталінського та гітлерівського тоталітаризмів. В цій акції відіграли теж і американські українці поважну ролю, навіть були одними з перших, що за цей захист побивались і то в часі, коли мало було в Америці голосів, що мали б ласкаве слово для скитальців, яких, тоді ще сильна і впливова комуністична пропаганда, називала не інакше, а тільки „націстами", що „співпрацювали з Гітлером". Український Конгресовий Комітет, що перший виступив проти цеї злобної пропаганди, натрапляв тоді на величезні трудноці, вияснюючи правдивий характер перміщених осіб, а зокрема українських скитальців. В цю комуністичну баламуту були тоді втягнені „лібералами" навіть такі особи як пані Елінор Рузвелт. Щоб ще краще і успішніше боротись з цею дуже шкідливої для української визвольної справи пропаганди та уможливити допомогу українській скитальщині, створено з ініціятиви У. К. Комітету Злучений Український Американський Допомоговий Комітет, як неполітичну, гуманітарну організацію. Та проти неї зараз повів довгу, важку і калюміяторську боротьбу „Рошен Вор Реліф", визнаний Советами одинокою організацією для допомоги потерпівшому від війни українському народові. Ця організація, як відомо, представляла в Вашингтоні акцію ЗУАДКомітету, як допомогу „фашистам" і „гітлерівцям", ворогам Америки. Одначе по довгих заходах зачала правда виходити наверх і урядові кола зачинали набирати поволі переконання, що українська скитальщина в Европі є такою, як її представляють амеериканські українці та що вона заслугує на допомогу і тунок. В такий спосіб прочищено політичну атмосферу і уможливлено доступ до Америки теж і українським скитальцям. Невелике число скитальців вже прибуло до Америки і виявило себе тут наскрізь позитивним елементом, що є корисним для цеї землі, а особливо цінністю в українськім житті. Тепер надіємось уже дістати кількадесять тисяч нового українського елементу; початок уже зроблений тими 200 українськими скитальцями, що прибувають до Америки на кораблі, який прикрасили в Бремен назвою „Корабель на волю". Витаємо їх усіх щиро як тих, що прибувають на вільну землю і до своїх, щоб спільними силами скріпляти і поширяти наше тутешне життя та давати щораз більшу допомогу визвольним змаганням України.......... ... .

Хмельницький та Хмельниччина

Цього року святкує український нарід 300-ліття обновленої другої української держави, так званої Козацької Держави, чого довершено всенароднім революційним зривом українського народу проти Польщі 1648 р. Цього року обходимо 300-літній ювилей тої славетної події, що була зворотною точкою в житті, а може й в самому існуванні української нації.

Значення Хмельниччини для формування української нації.

Епохальне значення тої події лежить в цім, що успішна революція українського народу проти Польщі, тоді найбільшого ворога української нації, перервала немов сон нації, що вів її до повільного завмирання . Зрив українського народу під проводом геніяльного полководця Богдана Хмельницького відновив напів завмерлі традиції України старих часів, часів Св. Володимира, Ярослава Мудрого, часів світлости та могутности української нації на світанку свого історичного існування.

Величезний запас державницької традиції козацької України, героїзму кращих синів українського народу з одного та нікчемної зради з другого боку, став величезною допомогою у відродженні новочасної української нації. На почві традицій козацької України появився геній Шевченка; вона стала пригожим грунтом під засіяне ним слово національної гідности. Це все є факти життевого значення для української нації, тому 300-літній ювилей тих подій повинен стати могутнім засобом національного школення широких українських мас.

Хмельницький як стратеґ та дипломат.

Важніщі історичні події годі відділити зовсім від їх провідних творців, тому зі святкуванням 300-літного ювилею відродження української нації, як державного народу на частині української землі в'яжеться відповідний культ дієвих осіб того часу. Зовсім природно, що в осередку тих ювилейних святочних настроїв стоїть теж сама особа великого національного вождя та його заслуг для самої справи. Немає найменшого сумніву, що без величерного талану Богдана Хмельницького революція проти Польщі була б не повелася так само, як вона не повелася кілька разів продовж першої половини 17-го століття.

Проте у нашій науці історії занадто часто, немов фразеологічним звичаєм, залюбки додається, що Хмельницький був не тільки геніяльним вождом, але теж геніяльним дипломатом та державним мужем. Щодо цеї другої сторінки талану Хмельницького можуть, одначе, бути поважні сумніви. Відомо ж, що в дипломатії „кінець діло хвалить". Успіхи є покажчиком талану державного мужа. Талан державного мужа проявляється в тому, чи він потрапив використати можливості, створені військовими успіхами.

В нашому випадку стає рубом питання: чи дипломатичні успіхи Хмельницького були такі, щоб могли дати йому теж легітимацію талановитого державного мужа. Відомо ж, що ці успіхи були відносно малі. Хмельницький визволив частину українського народу з-під Польщі, але завів її під панування Москви. В історичному проспекті Хмельницький не став українським Вашингтоном-Визвольником 17 ст., тільки замінив панування Польщі на панування Московії, в своїх далекосяглих історичних наслідках не менше небезпечне ніж панування Польщі.

Насувається запитання: чи Хмельницький міг поступити інакше? Фактом є, що Хмельницький не витягнув усіх користей з повного розгрому Польщі. Правдою є, що вже в сам день свого світлого в'їзду до Києва (3 січня 1649) він думав про протекторат Москви, а навіть витворював серед українського громадянства настрої прихильні для Переяславської невдачі українського народу (1654). Революція Хмельницького потрясла так сильно Польщею, що для неї тепер зачинається період загального розкладу держави, відомий в історії під назвою „Потопу". Його Хмельницький не використав вповні.

Хмельницький немов перецінював силу Польщі, йому немов стояла все перед очима трагічна доля попередніх козацьких революційних провідників, тому, можливо, за вчасно вхопився останньої дошки рятунку, за яку він вважав протекторат московського царя.

Немає сумніву, що культ Хмельницького як великого державного мужа та дипломата вкрадається в українську історичну науку теж під деяким впливом опінії, незвичайно зручно витворюваної московською тенденційною історичною наукою. Відомо ж, що для росіян Хмельницький це один із помічників царів в „собиранію всех русскіх земель" під проводом Москви. Ще царська Москва виставила Хмельницькому за так насвітлювані заслуги пам'ятник в Києві з написом „Хочемо під царя православного восточного". Відомо ж, що Сталін в часі останньої війни установив навіть військовий ордер ім. Богдана Хмельницького за його заслуги для „великої русской родини". Все це заставляє до чуйности при культивуванню Хмельницького як державного мужа. — (Докінчення на ст. 3).

1-ший Листопад

1918 РОКУ.

Це були часи великої війни, коли австрійська армія вже розліталася, коли Болгарія і Туречина піддалися, а німецька армія була розбита. Антанта виходила переможцем, а американський президент Вилсон проголосив уже заяву, згідно з якою мав настати мир на основі права самоозначення народів, себто — кожний нарід мав право сам означити, чи хоче творити свою власну державу, чи належати до чужої.

У Львові створилася дня 18. жовтня 1918-го року Українська Національна Рада, що проголосила згідно з засадою Вилсона українську державу, а себе державним українським соймом.

Рівночасно, бо дня 28-го жовтня створили поляки в Кракові Польську Ліквідаційну Комісію, що поставила собі за ціль перевести перехід цілої Галичини від Австрії до Польщі.

Положення на українських землях в Австрії при кінці жовтня було складне. Законодатна влада була в українських руках. Це була Українська Національна Рада. Зате військо, уряди і староства були в руках поляків і німців. Вони не бажали слухати української влади. Треба було подумати над порядком.

Останніми днями жовтня на поручення Української Національної Ради громадські делегати кожного повіту стали вибирати повітових комісарів У. Н. Ради, а по повітових містах стали творитися військові комітети, що підпорядковувалися Українському Військовому Комітетові, що повстав у Львові ще перед створенням У. Н. Ради зі старшин УСС-ів та українських старшин австрійської армії під проводом Дмитра Вітовського.

Польський уряд у Варшаві призначив день 1-го листопада днем переняття влади в Галичині. Цеї днини мали приїхати до Львова делегати Польської Ліквідаційної Комісії і зажадати в імені польської держави передачі влади від австрійських урядників.

Тоді гурт членів У. Н. Ради під натиском команданта Українського Військового Комітету полк. Дмитра Вітовського рішив на нараді 31-го жовтня не чекати на ніякі австрійські рішення, а тільки переняти нічю на 1-го листопада владу.

Українські військові відділи явилися несподівано в цісарського намісника гр. Гуйна і коменданта міста ген. Пфеффера та заарештували їх. На ратуші замаяв жовто-блакитний прапор. Ще тої ночі заняли українські військові відділи „Народний Дім" на головну квартиру для своєї команди, розоружили чужі війська, заняли казарми та урядові будинки.

На мурах міста появилася рано дня 1-го листопада відозва до мешканців міста, щоб з б е р е г л и спокій. Було також повідомлення про те, що створилася Українська Держава на українських землях колишньої Австрії.

Таксамо і в цілому краю відбувся листопадовий переворот. Усюди відібрано виконну владу від австрійських урядовців, роззброено жандармерію , та передано владу урядовцям та комісарам У. Н. Ради.

Український уряд створився щойно 9-го листопада. Його названо Радою Державних Секретарів Західньої Української Народньої Республики.

Уряд був зложений так: Президія: і фінансові справи — д-р Кость Левицький; внутрішні справи — д-р Л. Цегельський; закордонні — д-р В. Панейко; судові — д-р С. Голубович; віроісповідні й шкільні — О. Барвінський; військові — полк. Дмитро Вітовський; земельні — д-р Ст. Баран; торгівля і промисл — Яр. Литвинович; публичні роботи — д-р І. Макух; праця і суспільна опіка — А. Чарнецький; суспільне здоровя — д-р І. Куровець; шляхи — І. Мирон; пошта і телеграф — Ол. Пісецький; харчовий уряд — д-р Ст. Федак.

Дня 10-го листопада Державний Секретаріят присягав, а дня 13-го листопада У. Н. Рада ухвалила конституцію, дня 16-го листопада видали закон прщо адміністрацію, а дня 19. листопада — про суди.

Тимчасом — тільки перший день української влади у Львові проминув спокійно. Та вже на другий день зачалися бої з поляками, які не хотіли примиритися з фактичним станом.

Дня 12-го листопада взяли поляки Перемишль, а дня 22. листопада по великих і важких боях — Львів.

А дальше — настали дні важкої війни, війни на всі боки, що покінчилася трагічно для українського народу аж 1920 року.

Е. Яворівський.

Не дозвольте ворогам плюгавити вашого українського імени! Допоможіть оборонити його і стояти на його сторожі! Вишліть негайно вашу добровільну доплату до передплати „Свободи"!

Оригінальне Листопадове Свято в Ню Йорку

(Фотографія на 1-шій стор.).

Українська громада нюйорської митрополії заповіла через свій Обєднаний Комітет чергову оригінальну імпрезу, цим разом — традиційне Листопадове Свято, що відбудеться в неділю, 7-го листопада в год. 7:30 ввечорі, у великій авдиторії Вашингтон Ірвінг Гайскул при 16-тій вулиці та Ірвінг Плейс.

Треба признати, що як ідеться про святкування українських національних річниць, в Ню Йорку вже витворилося багато пересудів. Треба теж признати, що часом на це існували оправдані причини, бо власне до Ню Йорку, з численними українськими організаціями, хорами, мистецькими групами і т. п. можна ставити великі вимоги, в кожному разі більші, ніж до будьякої іншої громади в околиці. З другого боку треба теж ствердити, що ці пересуди не завжди мають своє виправдання, як зміркувати, що серед великої української маси в Ню Йорку є відносно мала кількість таких, що були б заінтересовані не тільки в критиці національних імпрез, але і в їх підготовці та влаштуванні.

Проте, з радістю треба ствердити, що після деякої кризи щодо імпрез, Ню Йорк знову стає на ноги та поступово, але наполегливо починає відроджувати традицію вщерть виповнених заль, піднеслих настроїв та першорядних імпрез. Велика заслуга під цим оглядом припадає Митрополитальному Комітетові нашої молоді, що своїми двома весняними Фестивалями переломив загальне збайдужіння під цим оглядом та дав переконливий доказ, що на відповідну мистецьку висоту можна двигнути теж імпрезу національно-традиційного порядку, як це мало місце хоч би цього року зі Шевченківським Святом. Від того часу пройшло не цілого пів року і в Ню Йорку знову заповіджено імпрезу, яку не тільки треба побачити з національно-громадського обов'язку, але теж варто побачити з огляду на її мистецький характер та оригінальність. Маємо на думці власне заповіджене Об'єднаним Комітетом Листопадове Свято в 30-ту річницю історичного Листопадового Зриву у Львові, в дні 1. листопада 1918 року, отже точно 30 років тому.

Цим разом програма Листопадового Свята в Ню Йорку заповідається наскрізь оригінальна, високомистецька і глибоко обдумана, відповідно до Великих Роковин, що їх вшановує. Йдеться насамперед про оригінальні і символічні кольорові фільмо-картини, що творитимуть мистецьке тло для дальшого Свята-концерту. Фільмо - картину приготовив артист-маляр Іван Кучмак і її знято в новоотвореному "Park View Photo-Studio". Р. Фенчинського та Г. Ґураля при 134 Іст 7-ма вул. в Ню Йорку. Технічною сторінкою фільми зайнявся Роман Фенчинський.

Після відспівання американського гимну злученими хорами міста Ню Йорку, наша думка полине за образами фільмової ленти в ті великі Листопадові Дні, коли український нарід зголосив своє заперечуване йому його ворогами право на вільне і незалежне життя в своїй вільній і незалежній державі та почав знову кувати свою долю залізом і гартувати її крив'ю. Це було в дні 1. листопада 1918 року і це можна буде побачити тепер символічними, справді живими, кольоровими образами на екрані. Відповідно дібрана до образів пісня, безсмертна стрілецька пісня, допоможе уяві пережити щераз ті часи, коли то „слава за нами стояла", коли „кат конав", коли „засяло сонце золоте" та коли теж і „встоятись не було сили". Проте, хоча опісля й залишились „високі могили", то фільма відкриє нашій уяві нові образи, як після 1918 року і славетної УГА — Української Галицької Армії, з'явиться 1948 рік та живий символ героїчної УПА — Української Повстанчої Армії. По сердині сятиме золотий Тризуб і знову символічний живий образ зі широко розгорненим синьо-жовтим прапором закріпить у нас віру, що таки справді „вернуться ще тії Стрільці Січовії" та що після Варшави ще теж Москва здрожить і впаде.

Фільмо-картини будуть тільки вступом до цего великого Листопадового Свята, дальшу програму якого заповнять хорові продукції, деклямації і промови. Цілість має виказати, що теж і на цій далекій, але вільній американській землі „ще й живе стрілецька слава". Треба вірити, що це докаже теж і вся українська громада Ню Йорку та околиць своєю масовою участю в цьому небуденному Святі.

Микола Кокольський.

СКОРБНЕ СЕРЦЕ

Як сон, як казка давніх, юних літ...
Цвила тоді рубінами калина,
На небі гинув журавлиний слід,
А ти в дорогу проводила сина.

В твоїх устах жалких не було слів,
Тільки в очах мала хмаринка тьмава...
Тож сина кликав зов давніх віків,
Погребана на пожарині слава.

Райдужна мрія, барвінковий шлях
В майбутнє ясне, променисте кличе.
Тільки здрігається в тремких руках
Пречистої зажурене обличчя...

Пречиста най тебе благословить!
Вона також Єдиного послала.
А як судилося... Ні! Серце, цить!
І щось у грудях тяжко заридало.

На закруті... ще раз... ще раз... нема.
Вернися, сину! Серце дзвоном дзвонить.
Пішов. Довкола самота німа,
Самітна верба тихо листя ронить.

І знов блукає осінь по полях,
Знова кривавиться в саду калина,
А очи мами все біжать на шлях,
Все ще з походу дожидають сина.

В хатині світло не згаса й на мить;
Перед Пречистою лямпадка тліє.
Там скорбне серце тридцять літ горить:
Ой радуйся, возлюблена Маріє...

Тобі й мені забрав дитину світ,
Кривавий світ. Шляхом зоряним мрії
Пішли сповнити Божий заповіт.
Благословена будь во вік, Маріє!

Хмельницький та Хмельниччина

(Докінчення зі стор. 2-гої).

Відомо, що ціла низка визначних українців того часу поставила себе в опозиції до того акту, яким була Переяславська Рада (1654), а київський православний митрополит Сильвестер Косів заявив прямо московським урядовцям, що угода зроблена Хмельницьким його та українське духовенство не стосується.

Відгомоном тих опозиційних настроїв до московської політики Хмельницького є народня традиція, збережена в усній словесности, неконечно прихильна до особи Богдана Хмельницького. Переконання українських мас про московську політику Хмельницького висказав Тарас Шевченко в своїх поемах „Розрита Могила" та „Великий Льох". В „Розритій Могилі" Шевченко прямо робить Хмельницького винуватцем того стану, в який попав український нарід в 19-тім столітті під московським чоботом.

Все це якось в щоденнім житті українців забувається, хай і несвідомо. Немає сумніву, що це впливи так званої „западно-русской школи" російських істориків, які незвичайно основно та старанно розробляли польські насильства над українським народом, натомість промовчували московські.

Історики України XIX-го століття майже без винятку були учнями саме тих западно-русских істориків, що часто, мимо свого українського патріотизму, вони підсвідомо приймали їх політичні погляди на відношення українського народу до Польщі та Москви. Їх погляди передіставалися до популярних видань; вони ставали натхнінням для „малоросіянства" на східній Україні та для москвофільства на західні Україні.

З того самого джерела, з якого походив однобічний культ Хмельницького, виходили прямо ворожі погляди на революційний зрив проти Москви гетьмана самостійника Івана Мазепи та лайки на його особу. Такі погляди ворожі для самостійника Мазепи не чужі теж українській історичній літературі, вони ще й нині покутують серед деяких шарів українського громадянства.

Ювилей 300-ліття революційного зриву українського народу проти Польщі повинен стати теж притокою для політичного виховання українських мас та для справедливого погляду на саму особу Богдана Хмельницького. Признаючи йому заслуги як военного провідника 1648 року та за визволення з-під Польщі, конечно треба піднести його шкоди з договором з Москвою.

Листопадова Леґенда

(Докінчення зі стор 1-шої)

Це передана нам Листопадова Леґенда, що не має обмежень ні в часі ні в просторі. Згадуючи її в цю тридцяту річницю на цій вільній землі, ми — за словами Линколна з такої самої нагоди — не маємо сили, щоби її досить звеличати. Бо ці „сміливі мужі, живі і мертві, які за неї боролись, звеличали її далеко більше понад нашу слабу можність до цего щонебудь додати або відняти". Але ми її вшануємо гідно, як за заповітом Линколна наберемо від поляглих більшого запалу до тої справи, за яку вони віддали останню краплю своєї крови; як спільно нашим трудом та нашими жертвами доказуватимемо, що ці леґендарні лицарі справді не згинули даремно, що воля народу, за яку вони боролись і згинули та яка хвилево щезла під чоботом жорстокого наїзника, знову народиться. Нам усім залишається довершити розпочате ними діло, щоби „стіни дорешти не впали", щоби ворог не глумився, що вони даремно так славно вмірали. Щоби Листопадова Леґенда знову дійсністю стала.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ДЕСЯТЬ МІЛЬЙОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

КОМУНІКАТ

з нарад Секретаріяту Пан-Американської Української Конференції в Торонто, Канада.

В днях 23, 24 і 25 жовтня 1948 р. відбулися наради Секретаріяту ПАУК в Торонто, Канада, в яких взяли участь: голова о. д-р В. Кушнір, містоголова д-р Л. Цегельський, ген. секретар Ст. Шумейко, касієр Дм. Галичин, культурний реф. проф. М. Чубатий, містоголова КУК інж. В. Коєсар, касієр КУК д-р Т. Дацьків і член екзекутиви КУК посол І. Соломон. Крім наведених були рівнож присутні член і делегат УНРади з Европи інж. Дм. Андрієвський і повіренник на Канаду від УНРади посол В. Кохан. На початку нарад були присутні і гості з кругів церковних та громадських.

Ціллю нарад було: 1) зробити підсумок дотепер виконаної праці, 2) зайняти становище до наставших політичних подій серед української еміграції в Европі, як рівнож устійнити спосіб і форму співпраці з УНРадою, 3) справа скликання Світового Українського Конгресу, 4) уложення пляну праці а) з точки зору потреб теперішної міжнародної ситуації, б) з уваги на потреби й доцільність її в будуччині.

Секретаріят ПАУК в своїм дотеперішнім складі вивязався задовільно із тих завдань, які були йому призначені конференцією в листопаді м. р. Поборовши початкові трудності технічного характеру, чинність Секретаріяту була скерована в першій мірі на скріплення ділових звязків між самими членами ПАУК, якими є Комітет Українців Канади, Товариство Прихильників Української Культури в Бразилії і Центральна Українська Репрезентація в Аргентині, як рівнож і з іншими українськими організаціями в рещті країнах світу.

Відносно становища ПАУК в справі створення УНРади, прийнято однозгідно наступну резолюцію:

„Пан-Американська Українська Конференція на свому засіданню дня 23. жовтня 1948 в Торонто, Канада, в присутности представника УКК (Америка) та КУК (Канада), розглянувши письма Української Національної Ради і Виконного Органу про їх сформування, як теж запізнавшися із становищем Українського Конгресового Комітету Америки, Комітету Українців Канади, Товариства Прихильників Української Культури в Бразилії й Центральної Української Репрезентації, Аргентини, Уругваю і Парагваю, постановила:

(Докінчення на стор. 4-тій).

ПОВІДОМЛЕННЯ РЕДАКЦІЇ:

У зв'язку зі заповідженим у вочрашньому виданні поіменним списком нових українських імігрантів, що приїжджають до Ню Йорку першим транспортом на пароплаві „Дженерал Блек", Редакція з технічних причин, на жаль, не могла цего виконати.

Восьма Конвенція

СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Конвенція відбудеться в неділю 14 листопада 1948, в готелі Аделфія, 13 і Чеснат вул., Филаделфія, Па. і зачнеться в годині 8 рано.

Порядок конвенції:

Реєстрація делегаток. Відкриє конвенцію Олена Лотоцька, голова. Молитва. Гимн американський і український. Вибір конвенційної презиції. Вибір комісії виборчої. Вибір комісії пресової. Привіти гостей. Звіти Гол. Управи. Дискусії над звітами. — **Перерва на обід в 1. годині,** а пополудні: Докінчення дискусій. Нові справи, проєкти, резолюції. — **Вечера в 5 годині,** а вечером: Вибір нового уряду і Закриття конвенції.

Світова Федерація Українського Жіноцтва

ПРОЄКТ ПРАВИЛЬНИКА.

Завданням Світової Федерації Українського Жіноцтва (СФУЖ) має бути обєднання всіх українських національних жіночих організацій в Европі і на американськім континенті.

Світова Федерацiя Українського Жіноцтва повинна мати на меті:

1 — Заступати і боронити інтереси українського жіноцтва в міжнародних та чужинних жіночих організаціях, і бути перед ними речником інтересів українського народу.

2 — Координувати працю всіх українських жіночих організацій.

3 — Плекати почуття єдности та змагати до консолідації всіх національних сил для здійснення Національного Ідеалу.

4 — Централя Світової Федерації Українського Жіноцтва мусить мати безпартійний характер.

Всі організації які є у СФУЖ, мають мати по одному голосові, незважаючи на число їх членства.

Буджет СФУЖ має бути розділений рівно на усі приступаючі члени організації.

Ця основа правильника була прийнята Зборами Ділового Комітету Світового Конгресу Українського Жіноцтва (СКУЖ) дня 17. жовтня, 1948, у Филаделфії, Па. У більш докладнім обробленні цей правильник буде предложений під обради Конгресу на першій сесії 12 листопада.

КОМУНІКАТ

(Докінчення зі стор. 2-гої)

а) ПАУК вітає створення Української Національної Ради в Европі як установи, що обєднує українську еміграцію поза Советським Союзом. Рівночасно ПАУК ствержує, що політична програма УНРади — Самостійна, Соборна та Демократична Українська Держава — є виразником політичних стремлінь української еміграції, яка має право та обовязок промовляти в імені українського народу під червоною московською окупацією, позбавленого змоги свобідно виявляти свої волю.

б) ПАУК, як представник українців обох Америк, стверджує що політичні ідеї УНРади стоять в повній згоді з ідеалами західнього демократичного світу, який все стояв та й нині стоїть за свободу людини та за право кожного народу вирішувати свою долю.

в) ПАУК вважає, що українці обох Америк як однокровні брати українського народу в Европі повинні дати Українській Національній Раді всяку моральну піддержку перед своїми урядами та матеріяльну допомогу".

В справі скликання Світового Українського Конгресу принято однозгідну постанову такого змісту:

„Сьогоднішні наради ПАУК ще раз підтверджують потребу скликання Світового Українського Конгресу, як це було постановлено на Загальнім З'їзді ПАУК в Ню Йорку в 1947 р. Приступаючи до реалізації цеї постанови, доручається Секретаріятові ПАУК в Ню Йорку порозумітися в цій справі з Президією Української Національної Ради в Европі".

Сучасне міжнародне положення було предметом пильних уваг нарад, які основно пробробили всі можливості міждержавних комбінацій щодо проблеми Сходу на випадок війни і визволення України зокрема. Сконстатовано, що значіння проблеми української державности в комплексі питань московської імперії, де далі набирає в демократичному світі реального розуміння. Для централізації та цілеспрямованости звязкової та інформаційної праці з демократичними урядовими колами, рішено створити постійне Представництво ПАУК у Вашингтоні, Лондоні та Отаві.

Справам фінансовим призначили наради окрему увагу. Недостаток належних грошевих фондів у великій мірі утруднює ведення політичної акції України. Наради складають подяку українському громадянству за дотеперішну матеріяльну й моральну піддержку і висловлюють тверду віру, що наше громадянство зрозуміє вагу хвилі і створить тривалу і вистачальну грошеву базу, потрібну для нашої визвольної акції. В цім напрямі принято наступне звернення до всіх членів П. А. У. К.:

„Український Конгресовий Комітет Америки, Комітет Українців Канади, Т-во Прихильників Української Культури в Бразилії і Українська Централна Репрезентація Арґентини, Уруґваю та Параґваю подбають, щоб повести енергійну збіркову акцію на потреби політичної оборони українського народу в Европі. Одночасно звертається увагу заокеанських українців на їх відповідальність перед історією української нації за евентуальне занедбання тої справи".

На денний порядок поставлено рівнож спосіб відношення нашої заокеанської преси до української визвольної справи і УНРади зокрема. В дискусії стверджено, що вся наша заокеанська преса має право свобідно виявляти свої погляди на актуальні питання української політики, одначе з уваги на значення преси у витворюванні публичної опінії, спадає на всю нашу пресу патріотично-моральний обовязок дбати, щоб критика була будуюча, а не руйнуюча. Кожний журналіст має бути вповні свідомий своєї відповідальности за те, чи ним написане помагає, чи шкодить українській визвольній справі в загальному. Стверджено, що деякі органи заокеанських українців не все придержуються тих вимог.

В ціли рятування культурного надбання української еміграції в Европі, поручено культурному референтові зробити в спілці з допомоговими установами всі потрібні заходи для перевезення до Америки і Канади осіб та інституцій загально національного значення.

РЕСПУБЛИКАНСЬКИЙ КАНДИДА НА ПРЕЗИДЕНТА, ГУБ. ТАМЕС ДЮІ, В ТОВАРИСТВІ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ПРЕДСТАВНИКІВ. — В першому ряді зліва: Лев Добрянський, Євген Рогач, Степан Шумейко, губ. Тамес Дюі, Богдан Катамай, Олена Лотоцька, Дмитро Галичин. В другому ряді (зліва): Олександер Яремко, д-р Володимир Ґалан, Калина Лисюк і д-р Павло Дубас. Фотографію зроблено під час конференції в готелю Рузвелт, в Ню Йорку, дня 20. жовтня.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи дресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

16,627 Чолій Томи, Жолинська Юлії з с. Петрикова (Тернопіль) від Послушний Івана.

16,628 а) Кашинська Олени і Лотоцька Ольги з Ходорова Саляк Софії з дому Калинець від Коцовська Мирослави.

- 16,628 б) Кашинська Олени з Ходорова від Вербовський Панька.

16,629 Яцик Василя батька з с. Янівка (Волинь) від Яцик Михайла сина.

16,630 а) Сова Федора з с. Вороньки (Полтавщина) від брата Сова Якова.

16,630 б) Соляник Трохима з с. Сухоносівка (Полтавщина) від сестри Соляник - Нестеренко Анни.

16,630 в) Бучарів Григорія (з хутора Бучарова) від Бучарів Петра.

16,631 Осташ Михайла с. Кузьми з с. Ізки від Гавриш Михайла.

16,632 Левчук Михайла с. Андрія від Час Казимири з Варшави.

16,633 Бздель Михайла с. Марії з с. Верхрати (Рава Руська) від Типа Василя с. Ілька.

16,634 Дзундза Володимира, Яцишин Анни і Марії з с. Підгорки (Калуш) від Когут Семена.

16,635 Левчук Павла та знайомих з с. Каштелян (Камянка Струмилова) від Монастирська Стефанії д. Филипа.

16,636 Двуліт Марії д. Василя з с. Вітошинці (Перемишль) від Дволіт Петра с. Магдалини.

16,637 Заплава Миколи з с. Дібча (Ярослав) від сина Заплава Івана.

16,638 Пик Дмитра від Пандяк Григорія.

16,639 Камінський Гаврила батька, родини Мандриків з с. Ляцьке Шляхоцьке (Товмач) від Камінський Івана.

16,640 Маслій Богдана з с. Гаврилівка (Надвірна) від Гавкалюк Михайла.

16,641 Вергун Теодора від Вергун Онофрія з с. Хмилів (Заліщики).

16,642 Кадлувицька Теклі, Макарук Марії з с. Шили (Збараж) від Коржан Павлини.

16,643 Ушак Івана та односельчан з с. Лисовичі Баня (Стрий) від Кушина Михайла.

16,644 Фартух Олекси, Михайла, Юрка і Марії з с. Висівка (Мостиська) від Кукурба Рузьки.

16,645 Вайдич Федора з с. Верецьок (Закарпаття) від Вайдич Василя.

Голоситись на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

ПОШИРЮЙТЕ „СВОБОДУ".

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

В числі 243 „Свободи" з 19. жовтня, було проголошено, що квота від 206 У. Н. Союзу в кампанії за збільшення Союзу до 50,000 членів, виносила 28, та що цей відділ приєднав 24 члени, а має бути, що відділ приєднав 29 членів.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

С. С., Содбурі, Онт. — Тішить нас, що „Свобода" вдоволяє читачів, як пишете, бо це вказує, що приймаються ті ідеї, які наш часопис голосить, а це є найважніше. У нас бракує сил, тому нераз трапляються недомогання. У випадку, про який згадуєте, було справлене, але перші примірники були вислані на пошту несправлені. Оголошення, про які згадуєте, а які містяться в різних газетах вже десятки років, нам теж не подобаються. Такі речі тут практиковані з давних літ деким з чистого „бизнесу". В даному випадку іде про фірму, якої особа вже не живе кілька десятків літ.

Чи Ви вже вписали своїх дітей до У. Н. Союзу? Коли ні, .

ТАРЗАН, ч. 1961. Тарзан пере одягнений.

Коли товстий збуй, Піт, впав запоморочений, Тарзан затягнув його втінь...

...а за кілька мінут малпочоловік виринув, переодягнений в грубий одяг моряка, що його носив Піт.

Коли ватага гнала до міста, вона бігла просто до старої криївки в аптеці.

Тарзан повернувся до крамниці, а коли глядів через брудне вікно, ватага перебігала попри ріг дому.

„Ось великий Піт" — закликав один з них, думаючи, що це не Тарзан, а Піт. Вони всі пігнали туди.